

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger.

Baggrunden for lovforslaget.

Særforsorg er en fælles betegnelse for en række foranstaltninger med hensyn til behandling, undervisning, oplæring, beskæftigelse samt særlig bistand og pleje for de grupper af handicappede, der er opregnet i bilstandslovens § 115, dvs. *åndssvage, epileptikere, vanføre, talelidende, blinde og svagsynede samt døve og tunghøre*, som ikke er egnede til indlæggelse på sygehus eller ophold i almindelige plejehjem.

Særforsorgen udøves under socialministerens ledelse af socialstyrelsen eller af selvejende institutioner, som socialministeren bemyndiger dertil, jfr. § 116.

Mens særforsorgen tidligere var en klart afgrænset forsorg, der fortrinsvis udøvedes gennem klienternes optagelse i institution, ydes der i dag en meget varieret service for de nævnte handicapgrupper og herunder i højere grad bistand til klienter, der har ophold uden for en institution. *Særforsorgens tilbud* er således i de senere år i overensstemmelse med *målsætningen om normalisering og integration* i stigende grad *ændret til tilbud om vejledning og bistand til placering i normalt miljø* og til gennemførelse af uddannelse og oplæring inden for det almindelige uddannelsessystem.

Den almindelige børnehavesektor er således på vej til at opbygge en speciel service for handicappede småbørn, herunder især børn med tale- eller sprogvanskeligheder.

Særforsorgen driver i dag i begrænset omfang *specialbørnehaver* for handicappede, og herunder har åndssvageforsorgen et næsten landsdækkende system af børnehaver for det mest handicappede klientel. Men indsatsen går i retning af, at der for flere særforsorgsinstitutioner, herunder åndssvageforsorgens børnehaver, ydes støtte med rådgivning og vejledning til almindelige børnehaver, der påtager sig at modtage svært handicappede børn.

Inden for *undervisningssektoren* har folkeskolens specialundervisning i de senere år i stigende grad påtaget sig undervisning af svært handicappede

børn. Dette gælder bl. a. børn, der tidligere ville være henvist til åndssvageforsorgen, men som nu optages i folkeskolens specialklasser. Modsvarende ydes der f. eks. fra Blindeinstituttet på Refsnæs konsulentbistand, og der leveres undervisningsmaterialer til støtte for blinde og svagsynede børn, der går i folkeskolen.

Ophold på *særforsorgens bo-institutioner* sker i dag kun i tilfælde, hvor anden placering ikke er mulig, og det tilstræbes derfor i udvidet omfang at yde støtte til placering uden for institution. Fra åndssvageforsorgens side lægges der således afgørende vægt på, at klienterne, hvis det er muligt, flytter ud fra de store centralinstitutioner til placering i beskyttede boliger eller i almindelige lejligheder med støtte fra forsorgen.

I denne forbindelse kan nævnes, at udbygningen af de sociale sikringsydelse, herunder invalidepension, har haft væsentlig betydning for de almindelige levevilkår for særforsorgens handicapgrupper. Også udbygningen af omsorgen for ældre og invalidepensionister og udbygningen af plejehjem og dagcentre har i vidt omfang betydet alternative servicetilbud til særforsorgsgrupperne.

Den nævnte udvikling i retning af øget normalisering og integration af særforsorgens handicapgrupper med støtte til placering i normalt miljø m. v. har samtidig betydet, at *særforsorgens tilbud har udviklet sig i retning af mere varierede serviceformer*, herunder af forskellige døgninstitutioner for det stadig sværere handicappede klientel på døgninstitutionerne. Endvidere er der særligt i de senere år i tilknytning til disse døgninstitutioner etableret dagforanstaltninger med tilbud om beskæftigelse, optræning og dagophold på særlige værksteder og beskyttede virksomheder m. v. for særforsorgens klienter.

Hele den nævnte udvikling har medført, at *afgrænsningen mellem særforsorgens indsats og indsatsen på tilgrænsende områder er blevet vanskeligere at foretage* både for så vidt angår planlægningen af den samlede service og med hensyn til indsatsen for den enkelte klient. Dette har affødt stadige bestræbelser for at etablere samarbejde og